

Sygn. akt III AUa 376/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2018 r. w Szczecinie

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale M. K. (1), D. L., M. K. (2), Z. K., P. F. , J. G. i L. Ż. (1)

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i objęcie ubezpieczeniem społecznym

na skutek apelacji płatnika składek

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 grudnia 2014 r.
sygn. akt VII U 890/13

1. oddala apelację,
2. odstępuje od obciążenia płatnika składek kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Barbara Białecka SSA Urszula Iwanowska SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 376/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z dnia 14 marca 2013 roku stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne M. K. (1), podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w okresie od października 2008 roku do grudnia 2010 roku wynosi kwoty szczegółowo wskazane w treści decyzji.

Natomiast decyzją nr (...) z 28 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że:

- M. K. (1) z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), a wykonywanych na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., tj. pracodawcy, z którym pozostawał jednocześnie w stosunku pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w rozumieniu art. 8 ust. 2a w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku, od 1 stycznia 2009 roku do 20 listopada 2009 roku oraz od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku,

- płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z ww. tytułu za M. K. (1) jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z dnia 14 marca 2013 roku stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne D. L., podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w okresie od sierpnia 2008 roku do grudnia 2010 roku wynosi kwoty szczegółowo wskazane w treści decyzji.

Natomiast decyzją nr (...) z 28 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że:

- D. L. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), a wykonywanych na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., tj. pracodawcy, z którym pozostawał jednocześnie w stosunku pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w rozumieniu art. 8 ust. 2a w okresie od 1 lipca 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku,

- płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z ww. tytułu za D. L. jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z dnia 14 marca 2013 roku stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne M. K. (2), podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w okresie od listopada 2009 roku do stycznia 2010 roku wynosi kwoty szczegółowo wskazane w treści decyzji.

Natomiast decyzją nr (...) z 28 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że:

- M. K. (2) z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), a wykonywanych na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., tj. pracodawcy, z którym pozostawał jednocześnie w stosunku pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w rozumieniu art. 8 ust. 2a w okresie od 6 października 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku,

- płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z ww. tytułu za M. K. (2) jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z dnia 14 marca 2013 roku stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne Z. K., podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

w okresie od sierpnia 2009 roku do stycznia 2011 roku wynosi kwoty wskazane w treści decyzji.

Natomiast decyzją nr (...) z 28 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że:

- Z. K. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych

z L. Ż. (1), a wykonywanych na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., tj. pracodawcy, z którym pozostawał jednocześnie w stosunku pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w rozumieniu art. 8 ust. 2a

w okresie od 1 lipca 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku oraz od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku,

- płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z ww. tytułu za Z. K. jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z dnia 14 marca 2013 roku stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne P. F., podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w okresie od lipca 2009 roku do września 2009 roku wynosi kwoty szczegółowo wskazane w treści decyzji.

Natomiast decyzją nr (...) z 29 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że:

- P. F. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), a wykonywanych na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., tj. pracodawcy, z którym pozostawał jednocześnie w stosunku pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w rozumieniu art. 8 ust. 2a w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 sierpnia 2009 roku,

- płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z ww. tytułu za P. F. jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z dnia 14 marca 2013 roku stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne J. G., podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w okresie od lutego 2009 roku do stycznia 2011 roku wynosi kwoty szczegółowo wskazane w treści decyzji.

Natomiast decyzją nr (...) z 28 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że:

- J. G. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), a wykonywanych na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., tj. pracodawcy, z którym pozostawał jednocześnie w stosunku pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w rozumieniu art. 8 ust. 2a w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku oraz od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku,

- płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z ww. tytułu za M. K. (1) jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

W uzasadnieniach ww. decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku kontroli ustalono, iż płatnik składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. zawarł z L. Ż. (1) umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było świadczenie na rzecz płatnika usług przewozowych. Do realizacji tych zadań L. Ż. (1) zatrudnił na podstawie umów zlecenia osoby, które w tym samym czasie były pracownikami (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., w tym między innymi M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G.. Biorąc pod uwagę powyższe oraz treść art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych organ rentowy przyjął, że płatnik składek jest zobowiązany do naliczenia i odprowadzenia składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne od przychodu osiągniętego przez M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. nie tylko z umów o pracę, ale dodatkowo od przychodu z tytułu umów zlecenia, ponieważ ww. w ramach umów zawartych z osobą trzecią świadczyli usługi na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą, z którym pozostawali w stosunku pracy.

Z powyższymi decyzjami nie zgodził się płatnik składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S., który wniósł o ich zmianę poprzez orzeczenie, że ubezpieczeni z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych L. Ż. (1) nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu jako pracownicy płatnika składek i w konsekwencji ustalenie, że powód nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. z tytułu pracy wykonywanej przez ubezpieczonych na rzecz L. Ż. (1).

Zaskarżonym decyzjom zarzucono, że zostały wydane z naruszeniem:

- art. 79 ust. 6 pkt 4 i art. 79a ust. 6 pkt 6 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej poprzez nieokreślenie zakresu przedmiotowego kontroli w zawiadomieniu o zamiarze przeprowadzenia kontroli oraz w przedłożonych w toku kontroli upoważnieniach, skutkujące przeprowadzeniem kontroli w sposób dowolny i z naruszeniem podstawowych praw płatnika,
- art. 9 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, tj. z naruszeniem zasady działania organów kontrolnych wyłącznie na podstawie i w granicach prawa, z poszanowaniem uzasadnionych interesów przedsiębiorcy poprzez prowadzenie postępowania kontrolnego, w tym w szczególności w zakresie dowodów, w sposób dowolny, dokonanie ustaleń, w tym w szczególności w zakresie wyliczeń podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia, w sposób dowolny i niezajdujący pokrycia w zgromadzonym w trakcie postępowania kontrolnego materiale dowodowym, dokonanie niekorzystnych dla płatnika rozstrzygnięć, pomimo że w zakresie ustalania podstawy wymiaru składek za okres od 2008 roku do 2010 roku płatnik postąpił zgodnie z przyjętym przez organ sposobem ustalania podstawy wymiaru składek,
- art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez niewskazanie podstawy faktycznej, kwotowego wyliczenia oraz dowodów uzasadniających ustaloną przez organ wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia,
- art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię,
- § 2 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych poprzez dokonanie niezgodnie z dyspozycją tego przepisu wyliczeń podstaw wymiaru składek.

Uzasadniając swoje stanowisko płatnik składek w szczególności podkreślił, że przyjęte przez niego w okresie od września 2008 roku do sierpnia 2010 roku zasady obliczania składek na ubezpieczenia społeczne i inne składki z tytułu wykonywania pracy na rzecz płatnika przez osoby świadczące pracę na jego rzecz na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią, odpowiadają przyjętej przez organ rentowy wykładni opisanej w poradniku umieszczonym na stronie internetowej, a organ rentowy bezkrytycznie zastosował tezę uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r.

w sprawie II UZP 6/09, podczas gdy uchwała ta nie ma mocy zasady prawnej.

Niezależnie od powyższego płatnik składek podkreślił, że nie posiadał żadnych dokumentów umożliwiających, choćby pośrednio, wnioskowanie co do uzyskanych przez jego pracowników kwot z tytułu wynagrodzenia za wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, a tym samym uzasadniających wyliczenia dokonane przez organ rentowy. Płatnik nie tylko nie postawił do dyspozycji, ale i przede wszystkim nie dokonał na rzecz ubezpieczonych żadnych wypłat z tytułu świadczenia pracy na rzecz pracodawcy na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią. Odwołujący podkreślił, że miał umowy cywilnoprawne zawarte z przedsiębiorcami,

a nie ze swoimi pracownikami i umowy te nie określały nie tylko wysokości zarobków poszczególnych pracowników, ale przede wszystkim nie określały sposobu ustalania wynagrodzenia oraz terminu jego płatności.

W odpowiedziach na odwołania pozwany organ rentowy wniósł o ich oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonych decyzjach.

Sąd połączył sprawy z odwołań płatnika składek od ww. decyzji organu rentowego do wspólnego rozpoznania i wyrokowania, a nadto wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych: M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G..

Postanowieniem z 23 lipca 2013 roku, Sąd I instancji wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego również L. Ż. (1).

Zainteresowany L. Ż. (1) wniósł o oddalenie odwołań płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., przychylając się do stanowiska reprezentowanego przez pozwany organ rentowy oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Zainteresowani M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. pomimo prawidłowego pouczenia, nie przedstawili swoich stanowisk w sprawie.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania (pkt I), zasądził od płatnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II) oraz zasądził od tegoż płatnika na rzecz L. Ż. (1) kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

L. Ż. (1) od 1996 r. prowadzi indywidualną pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie usług transportowych.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług w zakresie transportu lądowego pasażerskiego – miejskiego i podmiejskiego.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. zawarło w dniu 22 grudnia 2000 r. z L. Ż. (1) prowadzącym działalność gospodarczą umowę nr (...) na czas nieokreślony od dnia 1 stycznia 2001 r., o świadczenie usług przewozowych. W ramach ww. umowy (...) Przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. zlecało L. Ż. (1) jako zleceniobiorcy świadczenie usług polegających na przewozie osób pojazdem zleceniodawcy w sposób zgodny z jego wskazówkami, w szczególności zgodnie z grafikiem służby ustalonym przez zleceniodawcę i podanym do wiadomości zleceniobiorcy, a nadto świadczenie usług polegających na sprzedaży biletów (...) na zasadach obowiązujących pracowników zleceniodawcy kierujących pojazdami.

Za wykonanie usług w ww. zakresie L. Ż. (1) jako zleceniobiorcy przysługiwało wynagrodzenie w wysokości ustalonej kwotowo stawki za godzinę.

Potrzeba nawiązania współpracy przez płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. z L. Ż. (1) wynikała z braku możliwości realizacji zadań nałożonych na płatnika przez organizatora transportu w gminie, w oparciu wyłącznie o osoby zatrudnione w charakterze kierowców u płatnika składek.

Do realizacji umów zawartych ze (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. L. Ż. (1) zatrudnił na podstawie umów zlecenia m.in.:

- D. L. w okresie od 1 lipca 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku,

- M. K. (2) w okresie od 6 października 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku,
- P. F. w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 sierpnia 2009 roku,
- M. K. (1) w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku, od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku, od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku,
- J. G. w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku, od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku,
- Z. K. w okresie od 1 lipca 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku.

W powyższych okresach zainteresowani byli jednocześnie pracownikami (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i świadczyli pracę jako kierowcy autobusów. Praca świadczona przez M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. w ramach umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), nie odbiegała od pracy świadczonej przez ww. zainteresowanych w ramach stosunku pracy na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

L. Ż. (1) nie mógł zawrzeć umowy zlecenia z pracownikiem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. bez wiedzy płatnika składek.

J. R. - kierownik ds. eksploatacji z ramienia spółki – weryfikował dokumenty i kwalifikacje kierowców, a podlegli mu pracownicy działu planowania przygotowywali grafiki pracy zarówno dla pracowników (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., jak

i dla osób zatrudnionych przez L. Ż. (1) w ramach umów zlecenia. Na koniec miesiąca pracownicy działu planowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. sporządzali tabelaryczne zestawienie liczby godzin przepracowanych przez poszczególnych pracowników w związku z wykonaniem umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1). Na tej podstawie L. Ż. (1) wystawiał fakturę VAT na rzecz Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w S.. Z kwoty uzyskanego od spółki wynagrodzenia finansował on wynagrodzenie zatrudnionego przez siebie na podstawie umowy zlecenia kierowcy, składkę zdrowotną, należny podatek, a różnica stanowiła jego przychód.

Od uzyskanych przez M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. wynagrodzeń z tytułu wykonania umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), ani ten przedsiębiorca, ani (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. nie odprowadzili składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. W poradniku znajdującym się na stronie internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w wersji obowiązującej do 2011 roku, wskazano, że: „Również osoby, które w ramach umowy zlecenia zawartej z innym podmiotem niż własny pracodawca wykonują pracę na rzecz swojego pracodawcy, podlegają z tytułu umowy zlecenia ubezpieczeniom społecznym tak jak z umowy o pracę, tj. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Zleceniodawca dokonuje zgłoszenia zleceniobiorcy do tych ubezpieczeń na druku (...), z kodem tytułu ubezpieczeń właściwym dla pracownika (01 XX XX)”.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał odwołania za niezasadne w całości. Sąd ten na wstępie wskazał, że stan faktyczny pozostawał w przedmiotowej sprawie praktycznie bezsporny. Odwołujący się płatnik składek nie kwestionował bowiem tego, że zainteresowani M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. wykonując pracę w ramach umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), w istocie świadczyli pracę na rzecz płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, tj. pracodawcy, z którym jednocześnie w tym samym czasie pozostawali w stosunku pracy – na autobusach tego pracodawcy, w czasie zorganizowanym przez pracodawcę i według ustalonego z nim grafiku pracy.

Sąd orzekający ustalił stan faktyczny sprawy na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach przeprowadzonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych kontroli, dokumentach dołączonych do akt sprawy, jak również w oparciu o zeznania zainteresowanego L. Ż. (1) oraz A. K., świadka J. R. (kierownika ds. eksploatacji w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.), świadka M. P. oraz słuchanego w charakterze strony powodowej K. P.. Autentyczność

dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. W ocenie Sądu także zeznania ww. osób były wiarygodne, ponieważ były one jasne i co do zasady spójne, a nadto korespondowały z dokumentami zebranymi w niniejszej sprawie.

Sąd orzekający pominął dowód z wyjaśnień pozostałych zainteresowanych, gdyż pomimo prawidłowego zawiadomienia, nie stawili się na termin wyznaczonej rozprawy, nie wnieśli też o jej odroczenie.

W tym miejscu Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że pozwany organ rentowy wydał względem M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. dwa rodzaje decyzji – o objęciu ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym z tytułu świadczenia pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), a wykonywanych na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., które w tym samym czasie było ich pracodawcą w ramach stosunku pracy oraz decyzje dotyczące wysokości podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia oraz ubezpieczenie zdrowotne.

W świetle powyższego, spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył interpretacji przepisu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.). Stosownie do treści art. 8 ust. 2a ww. ustawy, za pracownika w rozumieniu tej ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przepis ten został dodany do ustawy systemowej na mocy art. 1 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1256) i wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. Rozszerza on pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy ona na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą.

W konsekwencji, nawet gdy osoba ta (pracownik) zawarła np. umowę zlecenia z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy – to on uzyskuje rezultaty jego pracy (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09, Lex nr 514221).

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zważywszy, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09, op. cit.).

Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została

zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Stosownie do regulacji przepisu art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie

„uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca może więc dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09, op. cit.).

Tożsamą wykładnię art. 8 ust. 2a omawianej ustawy – podzielaną w pełni przez sąd rozpoznający niniejszą sprawę – zaprezentował Sąd Najwyższy w najnowszej uchwale

z dnia 6 lutego 2014 r., sygn. akt II UK 279/13. Sąd Najwyższy wskazał dodatkowo we wspomnianej uchwale, że przepis art. 8 ust. 2a wprowadza wyjątek od reguły z art. 9 ust. 1 ustawy systemowej, że umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby obok umowy o pracę. Celem wprowadzenia takiej regulacji było wyeliminowanie sytuacji, w których w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył

w ramach umowy o pracę, wskutek czego pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składek na ubezpieczenia społeczne od wyższego wynagrodzenia.

Sytuacja przewidziana w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych miała miejsce między innymi w niniejszej sprawie, albowiem M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. w ramach umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1), działali faktycznie na rzecz (...), tj. podmiotu, z którym jednocześnie łączyły ich umowy o pracę.

W tym kontekście Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż zwrot „działać na rzecz” użyty został w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może odbywać się w wyniku istnienia określonej więzi prawnej. Chodzi tutaj o pewną sytuację faktyczną, w ramach której pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonywanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia jednej

z umów wymienionych w powołanym przepisie z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniobiorcą (por. wyrok Sądu Apelacyjnego

w Gdańsku z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa 2027/12, Lex nr 1342233 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa 1054/13, Lex nr 1363247).

Taka sytuacja, jak już wyżej sygnalizowano, miała miejsce w niniejszej sprawie. Umowy nawiązane przez zainteresowanych z L. Ż. (1) zostały zawarte w celu wykonania przez tego przedsiębiorcę umowy ze (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Potrzeba nawiązania współpracy przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością

w S. wynikała z braku możliwości realizacji przez drugi z ww. podmiotów zadań nałożonych przez organizatora transportu w gminie w oparciu wyłącznie o osoby zatrudnione w charakterze kierowców w ramach stosunku pracy, m.in. z uwagi na obowiązujące kierowców normy czasu pracy.

Nadto, zakres obowiązków zleconych zainteresowanym na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z L. Ż. (1) oraz umów nawiązanych ze (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. pokrywał się – były to czynności związane z obsługą autobusów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

W tej sytuacji nie może budzić wątpliwości, że skoro odwołujący czerpał korzyści z pracy wykonywanej na jego rzecz w ramach umów zlecenia, to płatnikiem składek za czynności wykonywane przez M. K. (1), D. L., P. F., M. K. (2), Z. K. oraz J. G. w ramach umów cywilnoprawnych nawiązanych z L. Ż. (1), w ramach umów cywilnoprawnych nawiązanych z L. Ż. (1) jest (...).

Nie umknęło uwadze Sądu pierwszej instancji, że strona powodowa kwestionowała stanowisko organu rentowego, wskazując na wiążący charakter poradnika umieszczonego na stronie internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,

z którego wynikało, iż obowiązany do zapłaty składek za pracowników przyjmujących u osób trzecich zlecenie jest zleceniobiorca. Argumentacja ta jest jednak chybiona.

W ocenie Sądu Okręgowego nie ma istotnego znaczenia, jaki charakter ma taki poradnik. Kwestia, czy interpretacja dokonana w takim poradniku jest słuszna, czy niesłuszna nie ma w niniejszym postępowaniu znaczenia, ponieważ rolą Sądu jest orzekanie zgodnie z literą prawa.

Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest jasny i czytelny, stąd zakładając, że płatnik składek zapoznał się z tą normą, nie powinien mieć wątpliwości, jak należy ją stosować.

Poza tym, w przypadku przedsiębiorców miernik staranności w stosowaniu prawa określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej działalności, w związku z czym w razie ewentualnych trudności z wykładnią art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, płatnik składek winien zasięgnąć porady prawnej.

W podobnym tonie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 września 2013 r. w sprawie III AUa 82/13 (Lex nr 1381362) o zbliżonym stanie faktycznym. W uzasadnieniu ww. orzeczenia podkreślono, iż przepisy prawa ubezpieczeń społecznych, stanowiące część prawa publicznego, mają charakter imperatywny. Konkretnie obowiązki adresatów tych norm wynikają bezpośrednio z tekstu opublikowanych aktów prawnych i obowiązują powszechnie. Wykładnia dokonywana przez organ rentowy nie ma charakteru wykładni autentycznej. Generalnych zasad określonych w instrukcji w formie poradnika przekazanej przedsiębiorcom na oficjalnej stronie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie można więc uznać za adekwatne źródło interpretacji przepisów prawa.

Nadto na marginesie sąd orzekający wskazał, że o ile z życiowego punktu widzenia można podzielić twierdzenia płatnika składek, że działał w zaufaniu do poradnika umieszczonego na oficjalnej stronie internetowej organu rentowego, niemniej postępowanie w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego stwierdzającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia nie może być próbą rozstrzygnięcia kwestii wypadkowej na potrzeby innego procesu, jaki ewentualnie płatnik składek może wytoczyć organowi rentowemu. Innymi słowy, płatnik składek może na zasadach ogólnych wystąpić na drogę sądową (w trybie procesu cywilnego) o odszkodowanie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako organowi administracji publicznej, jednak nie ma możliwości, aby rozstrzygnięcie sądu ubezpieczeń społecznych, kontrolującego merytoryczną zasadność wydania decyzji

w sprawie indywidualnie oznaczonych ubezpieczonych, stanowiło jednocześnie rozstrzygnięcie kwestii wstępnej dla dalszych ewentualnych roszczeń płatnika składek.

Kończąc, Sąd pierwszej instancji wskazał, że w niniejszym postępowaniu płatnik składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. podnosił także zarzuty w zakresie prawidłowości ustalenia przez pozwany organ rentowy podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za zainteresowanych w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami. Zarzuty te w ocenie Sądu okazały się w całości chybione, ponieważ skarżący – wbrew ogólnej regule rozkładu ciężaru dowodu, wynikającej z art. 6 k.c. – nie wykazał, aby w istocie po stronie pozwanego wystąpiły jakiegokolwiek uchybienia w tym zakresie.

Skarżący wywodził, iż dysponował jedynie umowami cywilnoprawnymi zawartymi z L. Ż. (1), a nie ze swoimi pracownikami i umowy te nie określały nie tylko wysokości zarobków poszczególnych pracowników, ale przede wszystkim nie określały sposobu ustalania wynagrodzenia oraz terminu jego płatności, niemniej analiza materiału zgromadzonego przez pozwany organ rentowy w toku kontroli (w szczególności zawarte w aktach kontroli umowy zlecenia pomiędzy zainteresowanymi a L. Ż., potwierdzenia wykonania pracy) daje podstawy do wyodrębnienia kwot wypłaconego poszczególnym osobom w poszczególnych miesiącach wynagrodzenia.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodziło się (...) Sp. z o.o. w S., które w wywiedzionej apelacji zarzuciło mu:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej poprzez jego błędne zastosowanie pomimo, że ubezpieczeni w ramach umowy zlecenia zawartej ze zleceniodawcą (...) K. sp. z o.o. w S. wykonywali pracę na rzecz L. Ż. (1),

2) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż definiuje on płatnika składek na ubezpieczenia społeczne za osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli zawarła ją z osobą trzecią i w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, pomimo iż definicja legalna płatnika zawarta jest w art. 4 pkt 2 lit. a) - za), a rola tego przepisu sprowadza się jedynie do objęcia takiej osoby, która świadczy pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz pracodawcy, ubezpieczeniami społecznymi w zakresie właściwym dla osoby pozostającej w stosunku pracy,

3) art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy z treści przedmiotowego przepisu jednoznacznie wynika, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za osobę wykonującą umowę zlecenia jest podmiot pozostający z tą osobą w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniem, tj. zleceniodawca,

4) art. 17 ust. 1 oraz art. 17 ust. 2 w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej - poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że podmiotem zobowiązanym do obliczenia, w tym także części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonego, potrącenia ich ze środków ubezpieczonego a następnie przekazania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wraz z częścią finansowaną przez płatnika, za zleceniobiorcę może być podmiot trzeci, tj. podmiot niepozostający z ubezpieczonym w stosunku prawnym uzasadniającym wypłatę wynagrodzenia i objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, a zatem podmiot inny niż zleceniodawca ubezpieczonego

5) art. 18 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 1a w zw. z art. 8 ust. 2a oraz art. 4 pkt 2 lit. a oraz art. 17 ust. 1 i art. 4 pkt 9 ustawy systemowej poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że w podstawie wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne pracownika pracodawca ma obowiązek uwzględnić jego przychód z tytułu umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje on pracę na rzecz pracodawcy pomimo, iż tego rodzaju przychód nie został przez pracodawcę wypłacony, ani postawiony do dyspozycji pracownika i pracodawca nie jest stroną umowy cywilnoprawnej;

II. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym i ustalenie, że:

1) P. F., J. G., M. K. (2), Z. K., M. K. (1) i D. K. w ramach umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1) działali faktycznie na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S., podczas gdy w rzeczywistości ubezpieczeni stanowili „fragment” prowadzonej przez L. Ż. (1) działalności gospodarczej i on też był pierwszym i bezpośrednim podmiotem uzyskującym korzyść ze świadczonych przez ubezpieczonych usług;

2) L. Ż. (1) na podstawie zsumowanej ilości godzin przejechanych przez kierowców, jako jego zleceniobiorców wystawiał na rzecz (...) sp. z o.o. comiesięczną fakturę na kwotę, która stanowiła iloczyn godzin wypracowanych przez jego zleceniobiorców, którzy byli jednocześnie pracownikami płatnika ((...) K. sp. z o.o.) i stawki za roboczogodzinę – podczas, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie bezsprzecznie wynika, iż wystawiane przez L. Ż. (1) faktury stanowiły wprawdzie iloczyn godzin i stawki za roboczogodzinę, ale w ramach sumy godzin nie byli uwzględniani wyłącznie kierowcy będący jednocześnie pracownikami (...) sp. z

o.o.; faktura wystawiana przez R. J. bowiem stanowiła wartość iloczynu godzin wypracowanych przez wszystkich działających w ramach zawartych z nim umów zlecenia kierowców (pracowników i nie pracowników (...) sp. z o.o.) oraz stawki za roboczogodzinę, nadto wynagrodzenie kierowców będących zleceniobiorcą L. Ż. (1) nie stanowiło prostego iloczynu wypracowanych godzin i stawki

za roboczogodzinę, bowiem już z samych zeznań L. Ż. (1) wynika, że nakładał on na kierowców kary, których wysokość, rodzaj i zasady określała umowa zawarta między nim, a danym kierowcą – jego zleceniobiorcą;

- mające wpływ na treść orzeczenia w zakresie w jakim Sąd orzekający uznał, że P. F., J. G., M. K. (2), Z. K., M. K. (1) i D. L. wykonywali pracę na rzecz (...) sp. z o.o., a spółka była podmiotem bezpośrednio odnoszącym korzyść z ich pracy;

III. naruszenie przepisów Konstytucji, tj. art. 2 Konstytucji RP poprzez przyjęcie wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w sposób naruszający zasadę demokratycznego państwa prawnego, w tym w szczególności zasadę poprawnej legislacji.

W związku z powyższymi zarzutami apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie, że (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za zainteresowanych P. F., J. G., M. K. (2), Z. K., M. K. (1) i D. L. w okresie objętym dotyczącymi ich decyzjami;

- zasądzenie od organu na rzecz płatnika kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych,

ewentualnie

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację złożoną zarówno przez L. Ż. (1), jak i Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wniesiono o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, bowiem prawidłowo ustalony stan faktyczny sprawy pozwala dopiero na dokonanie jej oceny prawnej.

Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy i przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie widząc potrzeby ponownego ich szczegółowego przytoczenia w tej części uzasadnienia. Przy czym, należy podkreślić, że wszystkie ustalenia dokonane zostały w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (zarówno w postępowaniu administracyjnym, jak i sądowym), a ocena tego materiału dokonana przez Sąd pierwszej instancji nie narusza zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c., dlatego w całości podziela ją Sąd Odwoławczy.

W związku z powyższym podnoszony przez apelującego zarzut przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że P. F., J. G., M. K. (2), Z. K., M. K. (1) i D. L. (wskazywani dalej jako: ubezpieczeni) w ramach umów zlecenia zawartych z L. Ż. (1) (nazywany dalej: zainteresowanym) działali faktycznie na rzecz apelującej spółki (wskazywana dalej także jako: płatnik, pracodawca), podczas gdy w rzeczywistości ubezpieczeni stanowili „fragment” prowadzonej przez L. Ż. (1) działalności gospodarczej i on też był pierwszym i bezpośrednim podmiotem uzyskującym korzyść ze świadczonych przez ubezpieczonych usług – nie miał wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, która dotyczyła powiązania pomiędzy płatnikiem, zainteresowanym i ubezpieczonymi. W sprawie bezspornie ustalono, że ubezpieczeni, będąc pracownikami spółki, jednocześnie świadczyli pracę na jej rzecz w ramach umowy zlecenia

zawartej z zainteresowanym. Okoliczność, czy zainteresowany zatrudniał inne osoby do wykonywania zadań na rzecz apelującej spółki poza pracownikami płatnika nie ma istotnego znaczenia dla oceny sytuacji podmiotów w okolicznościach niniejszej sprawy

i nie zmienia podstawowego ustalenia, że ubezpieczeni, czy to w ramach umowy o pracę, czy umowy zlecenia świadczyli pracę, której odbiorcą był płatnik. Zainteresowany jedynie pośredniczył w wypłacie wynagrodzenia, które przecież także pochodziło ze środków pracodawcy ubezpieczonych – płatnika.

Również ustalenie przez Sąd pierwszej instancji, że płatnik miał realną możliwość ustalenia wynagrodzenia ubezpieczonych z tytułu umowy zlecenia, skoro wynagrodzenie to stanowiło iloczyn wypracowanych godzin na podstawie umowy zlecenia (zestawienia sporządzonego przez pracownika spółki) i przyjętej stawki za godzinę pracy (w ramach współpracy między zainteresowanym i płatnikiem) również nie budzi wątpliwości co do zgodności z rzeczywistością. Zaś okoliczność, czy faktycznie dochodziło do uzyskania takich informacji przez płatnika czy też nie, nie może wpływać na wynik tej sprawy.

Zatem mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny uznał, że w ustalonych okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy za chybione należy uznać zarzuty naruszenia prawa materialnego, a przede wszystkim art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

W sprawie nie budzi wątpliwości fakt, że ubezpieczeni, wykonując pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z zainteresowanym, faktycznie wykonywali pracę na rzecz płatnika. Rezultat pracy ubezpieczonych – kierowców autobusu w przewozie miejskim

w sposób oczywisty należał do płatnika, który był odpowiedzialny przed organami samorządu terytorialnego za wykonanie umowy w tym zakresie. Nie można bowiem pomijać takich okoliczności jak organizowanie przez płatnika przewozów zarówno

w imieniu własnym spółki, jak i dla zainteresowanego. Przecież to pracownik płatnika – dyspozytor spółki sporządzał grafik godzin pracy dla ubezpieczonych zarówno w ramach umowy o pracę, jak i umowy zlecenia oraz dokonywał rozliczenia godzin tej pracy, a przy tym praca wykonywana przez ubezpieczonych zarówno w ramach umowy o pracę, jak

i umowy zlecenia nie różniła się niczym. W tej sytuacji trudno uznać za zasadny zarzut naruszenia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej przez przyjęcie, że rezultat pracy ubezpieczonych w ramach umowy zlecenia zawartej z zainteresowanym skierowany był do płatnika, a nie zainteresowanego. Okoliczność, że względy finansowe skłoniły spółkę do korzystania „z pośrednictwa” zainteresowanego przy zatrudnianiu własnych pracowników spółki przez zainteresowanego do wykonywania pracy na rzecz spółki nie uzasadnia uznania, że spółka nie była beneficjentem pracy ubezpieczonych świadczonej także w ramach umowy zlecenia zawartej z zainteresowanym.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny w całości podziela przedstawioną przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku – a utrwaloną już – wykładnię art. 8 ust. 2a ustawy systemowej także w zakresie wskazania pracodawcy jako płatnika składek również od wynagrodzenia, które jego pracownik otrzymuje od osoby trzeciej za wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy w ramach umów objętych tym przepisem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708 i orzecznictwo powołane w uzasadnieniu tego orzeczenia). Uwagę na to zwrócił także Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu postanowienia z dnia 27 marca 2018 r., P 1/16 (OTK-A 2018/15) umarzając postępowanie wywołane pytaniem prawnym Sądu Apelacyjnego w S. zadanym w analogicznej sprawie.

Wobec powyższego stanowiska również zarzuty naruszenia art. 4 pkt. 2 lit a, art. 17 ust. 1 i 2 w związku z art. 4 pkt. 2 lit. a oraz art. 18 ust. 1 i 1a w związku z art. 8 ust. 2a oraz art. 4 pkt. 2 lit. a oraz art. 17 ust. 1 i art. 4 pkt. 9 ustawy systemowej należało uznać za oczywiście nieuzasadnione.

Jednocześnie trzeba podkreślić, że płatnik, który doprowadził do naruszenia przepisów prawa pracy w zakresie ochrony wynagrodzenia za pracę (wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych – art. 151¹ k.p.), działając z pozycji podmiotu silniejszego ekonomicznie, organizacyjnie i prawnie wobec swoich pracowników nie może

oczekiwać, że takie działanie znajdzie usprawiedliwienie przed organami, które mają obowiązek stosować obowiązujące przepisy prawa. Ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny uzasadnia bowiem wniosek, że płatnik dążąc do uzyskania korzyści finansowej (przez niewypłacenie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych łącznie

z odpowiednimi składkami na ubezpieczenia społeczne i podatkami) organizując pracę swoim kierowcom w ramach umów zlecenia zawieranych z zainteresowanym doprowadził do zakazanego przez prawo (art. 353¹ k.c. w związku z art. 300 k.p.) obejścia przepisów prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Zatem w sprawie oczywistym jest, że to spółka jest płatnikiem należności składowych także z tytułu umów zlecenia zawartych przez ubezpieczonych z zainteresowanym.

Z kolei w odpowiedzi na zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji RP przez przyjęcie wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w sposób naruszający zasadę demokratycznego państwa prawnego, w tym w szczególności zasadę poprawnej legislacji wskazać trzeba, że nie może on zostać uznany za uzasadniony w niniejszej sprawie. Płatnik instrumentalnie traktując przepis doprowadził do zawarcia pozornych umów z zainteresowanym

(w zakresie skutkującym zatrudnieniem ubezpieczonych) oraz zainteresowanego

z ubezpieczonymi celem uzyskania korzyści majątkowej z oczywistym pokrzywdzeniem ubezpieczonych jako pracowników. Przy czym, należy wskazać, że z uwagi na upływ czasu ubezpieczeni nie uzyskują pełnego wynagrodzenia za pracę wykonaną rzeczywiście na rzecz pracodawcy – płatnika, jak również nie uzyskują odpowiednio wysokich składek od tego wynagrodzenia, a więc w przyszłości również odpowiednio wyższego świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Obowiązująca zasada swobody zawierania umów nie może bowiem być wykorzystywana dla pokrzywdzenia jednej ze stron, zwłaszcza gdy jest to strona słabsza.

W żaden sposób nie stanowi usprawiedliwienia postępowania płatnika treść poradnika ZUS, na którą od początku postępowania powołuje się strona. Autor tego poradnika zapewne nie przewidział, że jego wypowiedź może być wykorzystywana w celu obejścia prawa w sposób przedstawiony w niniejszej sprawie. Nie można też zgodzić się z apelującą, że dopiero w 2009 r. na skutek uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., w sprawie II UZP 6/09, przedstawiono odmienną wykładnię przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wykorzystaną przez organ rentowy, a następnie Sąd pierwszej instancji. Okoliczność, że Sąd Najwyższy musiał się wypowiedzieć w tej uchwale wskazuje, że sposób wykładni wskazanego przepisu i postępowania przyjęty przez płatnika powielają także inne podmioty dążące do obniżenia kosztów zatrudnienia przez zastąpienie „oskładkowanego” wynagrodzenia za pracę „nieoskładkowanym” wynagrodzeniem za wykonanie dzieła lub za wykonanie usług (por. powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2017 r., II UK 693/15).

Zatem zarówno zaskarżone w niniejszej sprawie decyzje organu rentowego, jak i zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego są prawidłowe i zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Powyższe ustalenia i rozważania legły u podstaw uznania zarzutów apelacji za nieuzasadnione i oddalenia jej w całości na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Odwoławczy uznał, że w sprawie zachodzi szczególny przypadek określony w art. 102 k.p.c. Skoro sam Sąd Apelacyjny, kierując pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego w analogicznej sprawie uznał, że sprawa nie jest jednoznaczna a wykładnia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej budzi wątpliwości, to płatnik – który ostatecznie przegrał proces – składając apelację mógł pozostawać w przekonaniu o zasadności swojego stanowiska.